

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПОЛІТИЧНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Хоча поняття «політична лінгвістика» увійшло у науковий обіг лише в 80-ті рр. XX століття, її витoki можна виявити вже в античній риториці: проблемами політичного красномовства займалися вже в Давній Греції та Римі. Цю традицію було перервано на багато століть, коли на зміну античним демократіям прийшли феодальні монархії.

Формування політичної лінгвістики як наукової дисципліни розпочинається фактично в період Першої світової війни (1914-1918 рр.), яка за своїми масштабами та наслідками вважається однією з найбільш руйнівних у історії людства. Саме в роки війни особливо важливими стали не тільки промисловість і наявність ресурсів у країнах, втягнутих у неї, але й пропаганда, вплив ЗМІ на суспільну думку. В зв'язку з цим після війни науковці почали звертати увагу на принципи пропагандистської роботи та вивчення механізмів впливу та інструментів пропаганди на людину.

Найбільш значущими в період між двох світових війн стали дослідження В. Ліппмана та П. Лазарсфельда. Американський письменник, журналіст і політичний оглядач, двократний лауреат Пулітцерівської премії (1958 р., 1962 р.) вперше використав контент-аналіз для вивчення впливу преси на суспільну думку. Американський соціолог П. Лазарсфельд вперше звернувся до методу фокус-групи для виявлення думок американців про деякі питання внутрішньої політики держави та застосував метод контент-аналізу для дослідження поведінки електорату в залежності від фокуса агітації в ЗМІ.

Після Другої світової війни 1939-1945 рр. значущими стають дослідження з розвитку мови в тоталітарних суспільствах. Найбільш відомим можна вважати антиутопію відомого англійського письменника Дж. Орвелла «1984», присвячену опису формування та поширення «новоязу» – мови, що відповідала специфічним вимогам тоталітарного суспільства. Іншою працею подібного ґатунку стала книга про «нову мову» нацистської Німеччини німецького лінгвіста В. Клемпера.

В період «холодної війни» зарубіжні науковці почали вивчати особливості мови російських лідерів з метою прогнозування їх можливих подальших дій. Також починають проводитися дослідження впливу ЗМІ на населення країн західних демократій. Наприкінці XX – початку XXI політична лінгвістика визнається окремою прикладною дисципліною та

науковою галуззю, об'єктом якої стають політична комунікація та політичний дискурс.

До основних напрямів політичної лінгвістики належать критичний аналіз політичного дискурсу, що фокусується на проблемі використання мови як засобу влади та соціального контролю, знаряддя боротьби ідеологій, домінування одних над іншими; контент-аналіз політичного спілкування, за допомогою якого на основі політичних текстів вивчаються, так звані, окремі «лінгвополітичні питання». На сьогоднішній день у політичній лінгвістиці превалюють когнітивні дослідження мови політики, що віддзеркалюють взаємозв'язок мови та мислення у сфері політичного спілкування.